

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

Εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία: προκλήσεις και πρακτικές

2η Εστιασμένη μελέτη 2012

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΔΙΕΘΝΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ

Το έργο συγχρηματοδοτείται από τη Ευρωπαϊκή Ένωση και από το Υπουργείο
Εσωτερικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Το έργο συγχρηματοδοτείται από τη Ευρωπαϊκή Ένωση και από το Υπουργείο Εσωτερικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (ΕΔΜ) θεσπίστηκε το 2003, αρχικά ως προπαρασκευαστική δράση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχοντας σκοπό την παροχή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα κράτη-μέλη αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκρίσιμων, επικαιροποιημένων και ενημερωμένων δεδομένων για τη μετανάστευση και το άσυλο, ώστε να στηριχτεί η χάραξη της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατ' επέκταση των οικείων εθνικών πολιτικών στους τομείς αυτούς. Ακολούθως, το Συμβούλιο της ΕΕ, το 2008, με την υπ' αριθμ. 381/2008/ΕΚ Απόφαση, ίδρυσε το ΕΔΜ, ως μόνιμη πλέον δομή, η οποία θα λειτουργεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τη συμμετοχή των κ-μ με σκοπό την επίτευξη των ανωτέρω στόχων.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το EMN και τις εργασίες του, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα

<http://emn.intrasoft-intl.com/html/index.html>

ή στον ελληνικό ιστότοπο

<http://emn.ypes.gr>

Στοιχεία επικοινωνίας με το Ελληνικό Σημείο Επαφής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης:

Υπουργείο Εσωτερικών

Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής

Γενική Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής

Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής

Τμήμα Μεταναστευτικής Πολιτικής

Ευαγγελιστρίας 2

105 63 Αθήνα

Τηλ 213 136 1308

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: emn@ypes.gr

© 2012, Υπουργείο Εσωτερικών. Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.

Αυτή η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την οικονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Υπουργείου Εσωτερικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης. Τα

περιεχόμενα της έρευνας αποτελούν αποκλειστική ευθύνη του συγγραφέα. Σε καμία περίπτωση η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Εσωτερικών δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται από τρίτους.

ΕΣΤΙΑΣΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΕΔΜ 2012

Εξακρίβωση της ταυτότητας αιτούντων διεθνή προστασία: προκλήσεις και πρακτικές

Εθνική συνεισφορά της Ελλάδας

Δήλωση: Οι παρακάτω απαντήσεις παρέχονται κυρίως για την ολοκλήρωση Συνθετικής έκθεσης για την ως άνω Εστιασμένη μελέτη του ΕΔΜ. Τα συνεισφέροντα ΕΣΕ του ΕΔΜ παρείχαν πληροφόρηση η οποία, στο βαθμό που είναι σε θέση να γνωρίζουν, είναι επίκαιρη, αντικειμενική και αξιόπιστη στο πλαίσιο και στους περιορισμούς της μελέτης αυτής. Ως εκ τούτου, η πληροφόρηση αυτή ενδέχεται να μην παράσχει πλήρη περιγραφή και ίσως δεν αντιπροσωπεύει στο σύνολό της την επίσημη πολιτική του Εθνικού Σημείου Επαφής του ΕΔΜ του κάθε κράτους μέλους.

Ενημερωτικό δελτίο
(Εθνική Συνεισφορά)
[Εκτελεστική σύνοψη
(Συνθετική Έκθεση)]

Εθνική Συνεισφορά

Η Ελλάδα ως εξωτερικό σύνορο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί χώρα πρώτης εισόδου για χιλιάδες παρανόμως εισερχομένους υπηκόους τρίτων χωρών ετησίως. Στο πλαίσιο των «μικτών μεταναστευτικών ροών» οι έννοιες του πρόσφυγα και του μετανάστη δεν είναι πάντοτε διακριτές. Ωστόσο, καθεμιά από αυτές τις κατηγορίες απαιτεί ξεχωριστή μεταχείριση. Η εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία, αποκτά σε αυτό το πλαίσιο σημαίνοντα ρόλο. Η καθιέρωση ενός δίκαιου και αποτελεσματικού συστήματος ασύλου μπορεί να αποτελέσει την απάντηση για την εξάλειψη των τυχόν αδικιών που συμβαίνουν εις βάρος των ατόμων που δικαιούνται διεθνούς προστασίας. Λόγω του μεγάλου όγκου εισδοχής¹, των χρόνιων αδυναμιών του εθνικού συστήματος ασύλου και της σημαντικής, άμεσης και έμμεσης, επιβάρυνσης της χώρας, η οποία προκύπτει από την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου («Δουβλίνο II»)², χιλιάδες μετανάστες οι οποίοι εισήλθαν παράνομα στην Ελλάδα και αιτούντες άσυλο εγκλωβίζονται σε αυτή. Το γεγονός ότι η μεγίστη πλειονότητα των ατόμων που αιτούνται διεθνή προστασία στην Ελλάδα δε διαθέτουν, για διάφορους λόγους, ατομικά έγγραφα κάνει ακόμα πιο δύσκολη την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, της χώρας καταγωγής ή της ανάγκης τους για διεθνή προστασία, όταν περνούν τα σύνορα. Στην Ελλάδα η εξακρίβωση της ταυτότητας για τους αιτούντες άσυλο είναι μέρος της διαδικασίας εξέτασης του αιτήματός τους. Μέσα από την προσωπική συνέντευξη, παρουσία κατάλληλου διερμηνέα, εξακριβώνεται η αξιοπιστία του αιτούντος και η ακρίβεια των δηλώσεών του. Εφόσον οι αιτούντες άσυλο δε φέρουν ή καταστρέφουν ή εξαφανίζουν τα ατομικά τους έγγραφα, η καταγραφή των στοιχείων τους γίνεται κατά δήλωσή τους, κάτι που συμβαίνει στην συντριπτική πλειονότητα των υποβληθέντων αιτημάτων ασύλου. Η Ελλάδα έχει δεχθεί αρνητική κριτική για τη μη διευκόλυνση της πρόσβασης των αιτούντων άσυλο στη διαδικασία ασύλου. Ιδιαίτερα στα σημεία εισόδου, όπου υπάρχει έλλειψη διερμηνέων, ενημέρωσης και νομικής συνδρομής, το δικαίωμα στην απρόσκοπτη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου δεν είναι δεδομένο.³ Ωστόσο, η εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων άσυλο είναι σημαντική, αν και όχι καταλυτική για την αναγνώριση καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Λόγω της έλλειψης αξιόπιστων εγγράφων για την ταυτότητα των αιτούντων διεθνή προστασία, οι αρμόδιες αρχές επιβαρύνονται διοικητικά. Η

¹ Το 2010 η Frontex δήλωσε πως το 90% των καταγεγραμμένων παρανόμως εισερχομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση καταγράφονται στην Ελλάδα, Morehouse, C. & Blomfield, M. (2011) *Irregular Migration in Europe*, Transatlantic Council on Migration, Migration Policy Institute, διαθέσιμο στο <http://www.migrationpolicy.org/pubs/TCMirregularmigration.pdf>

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2003 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας.

³ Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες- Γραφείο της Ελλάδας (2012) *Συμβολή στο διάλογο για το Μεταναστευτικό και το Άσυλο*, διαθέσιμο στο: http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/News/2012/positions/2012_Migration_Aylum_GR.pdf

εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία βασίζεται στη διερμηνεία κατά την προσωπική συνέντευξη, στη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων και φωτογραφιών για τη σύγκριση με τις εθνικές και ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων ενώ η μέθοδος των ιατρικών εξετάσεων χρησιμοποιείται, για τον προσδιορισμό της ηλικίας των αιτούντων όταν υπάρχουν αμφιβολίες, κυρίως για την ηλικιακή ομάδα 17-19 χρόνων.⁴ Σχετικά με την επιστροφή στην (εκτιμώμενη) χώρα καταγωγής των αιτούντων διεθνή προστασία των οποίων το αίτημα απορρίφθηκε, στην περίπτωση που δεν κατέχουν ταξιδιωτικά ή ατομικά έγγραφα που αποδεικνύουν την ταυτότητά τους, η αναγνώρισή τους γίνεται από τις αρμόδιες προξενικές αρχές του εικαζόμενου τρίτου κράτους στην Ελλάδα. Οι προξενικές αρχές καλούνται να αναγνωρίσουν τον αιτούντα του οποίου το αίτημα έχει απορριφθεί, ως υπήκοό τους και να του χορηγήσουν ταξιδιωτικά έγγραφα για την πραγματοποίηση της επιστροφής του.⁵ Όμως πρέπει να τονιστεί πως, σε πολλές περιπτώσεις, οι οικείες προξενικές αρχές τρίτων χωρών δεν επιδεικνύουν πρόθεση συνεργασίας ως προς την ταυτοποίηση των εικαζόμενων ως υπηκόων τους, αλλά και ως προς την διαδικασία επιστροφής τους, ακόμα και στις περιπτώσεις που αυτοί ταυτοποιηθούν.

Σημαντική εξέλιξη αποτελεί η ίδρυση εντός του 2011 της νέας Υπηρεσίας Ασύλου, καθώς επίσης της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και της Αρχής Προσφυγών, καθώς και η σταδιακή στελέχωση αυτών με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για την εξυπηρέτηση των αιτημάτων και τη διευκόλυνση της διαδικασίας εξακρίβωσης της ταυτότητας των αιτούντων.

⁴ Πληροφορίες που συνελέγησαν κατά τη συνάντηση της συντάκτριας της μελέτης με Αστυνόμο 'Α- αρμόδιο υπάλληλο της Δ/σης Αλλοδαπών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη στις 29.07.2012 στα γραφεία του Τμ. Ασύλου της Δ/σης Αλλοδαπών στο Υπουργείο Δημ. Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

⁵ ο.π.

Τμήμα 1

Το Εθνικό Πλαίσιο

(Εθνική συνεισφορά: κατ' ανώτατο όριο 6 σελίδες, χωρίς τα στατιστικά στοιχεία)

1.1 Οι προκλήσεις και το εύρος του ζητήματος

Η εξακρίβωση της ταυτότητας ελλείπει αξιόπιστης τεκμηρίωσης είναι σοβαρός παράγοντας στο πλαίσιο της διαδικασίας για:

α) διεθνή προστασία, και

β) αναγκαστική επιστροφή του απορριφθέντος αιτούντα στην (εικαζόμενη) χώρα προέλευσής του;

Εάν ναι, σκιαγραφείστε εν συντομία μία ή και τις δύο παραπάνω περιπτώσεις, τα βασικά ζητήματα, προκλήσεις και δυσκολίες στο κράτος (μέλος) σας (π.χ. έλλειψη εγγράφων ταυτότητας, πλαστά έγγραφα, πολλαπλές ταυτότητες, αιτούντες από συγκεκριμένες τρίτες χώρες).

Η εξακρίβωση της ταυτότητας ελλείπει αξιόπιστης τεκμηρίωσης αποτελεί, πράγματι, σοβαρό παράγοντα, αλλά όχι καθοριστικό παράγοντα, στο πλαίσιο της διαδικασίας, για τη διερεύνηση ανάγκης διεθνούς προστασίας του αλλοδαπού, και για την αναγκαστική επιστροφή του αλλοδαπού που έχει απορριφθεί το αίτημά του. Ωστόσο, η ταυτότητα δεν είναι προϋπόθεση για να ζητήσει κάποιος άσυλο. Είναι υποχρέωση του κράτους να διαπιστώσει αν ο αιτών διεθνή προστασία είναι πράγματι αυτός που ισχυρίζεται. Η έλλειψη τεκμηρίωσης δε συνεπάγεται αδυναμία εξέτασης του αιτήματος. Στο πλαίσιο της συνέντευξης για τη διαπίστωση της ταυτότητας και της εξέτασης του αιτήματος διεθνούς προστασίας, οι αρμόδιες αρχές, μέσω των τεχνικών της συνέντευξης και των πληροφοριών που οφείλουν να συλλέξουν για τη χώρα προέλευσης, έχουν την υποχρέωση να διερευνήσουν αν πράγματι ο αιτών άσυλο κατάγεται από τη χώρα που επικαλείται. Αυτό επιτυγχάνεται, μεταξύ άλλων, με ερωτήσεις που αφορούν τον τόπο καταγωγής του και τα περιστατικά που επικαλείται για το λόγο που αποχώρησε από τη χώρα του και τη διαδρομή που ακολούθησε. Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα των ατόμων που εισέρχονται παράνομα στην Ελλάδα στερούνται ατομικών εγγράφων⁶, καθιστά δύσκολη την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, της χώρας καταγωγής ή της ανάγκης τους για διεθνή προστασία, όταν περνούν τα σύνορα. Οι περισσότεροι από τους παρανόμως εισερχομένους μετανάστες και αιτούντες άσυλο δε διαθέτουν αξιόπιστα έγγραφα ή αν διαθέτουν, δέχονται τη συμβουλή από τους διακινητές να τα καταστρέφουν ή να τα εξαφανίσουν ώστε να καθίσταται δύσκολη η εξακρίβωση της ταυτότητάς τους. Από την πρακτική εμπειρία έχει διαπιστωθεί πως πολλοί αιτούντες άσυλο δηλώνουν ψευδή καταγωγή αναλόγως με τις συνθήκες που επικρατούν στα κράτη.⁷ Ως παράδειγμα, αναφέρεται η περίπτωση Αιγυπτίων υπηκόων, οι οποίοι δήλωσαν, ψευδώς, υπήκοοι Συρίας, λόγω

⁶ Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες- Γραφείο της Ελλάδας (2012) *Συμβολή στο διάλογο για το Μεταναστευτικό και το Άσυλο*, σελ. 2, διαθέσιμο στο:

http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/News/2012/positions/2012_Migration_Asylum_GR.pdf

⁷ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

της έκρυθμης κατάστασης στην οποία βρίσκεται η εν λόγω χώρα στην παρούσα χρονική στιγμή. Μέσω της διαδικασίας της συνέντευξης εξακριβώθηκε ότι ο ισχυρισμός τους ήταν ψευδής.⁸ Σημειώνεται ότι, κατά το παρελθόν, Αιγύπτιοι δήλωναν Ιρακινοί ή Παλαιστίνιοι.

Εάν ναι, καταδείξτε επίσης ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες συνεισφέρουν σ' αυτά τα ζητήματα. Υποστηρίξτε τις απαντήσεις σας με αναφορά στα στατιστικά στοιχεία (π.χ. αυτά που παρουσιάζονται στην Ερώτηση 1.2 παρακάτω), σε έρευνες ή άλλες πηγές πληροφόρησης, (π.χ. βάσεις δεδομένων των μμε, νομολογία, κείμενα πολιτικής, απόψεις επαγγελματιών).

- **Ο όγκος των περιπτώσεων όπου δεν υπάρχουν αξιόπιστα έγγραφα για την τεκμηρίωση της ταυτότητας του αιτούντα θεωρείται πολύ μεγάλος και/ή αυξανόμενος.**

Η Ελλάδα, αποτελώντας εξωτερικό σύνορο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λόγω του μήκους των εξωτερικών της συνόρων αποτελεί ένα από τα κυριότερα σημεία εισόδου παρανόμων μεταναστών και αιτούντων άσυλο στην Ευρώπη. Εκτιμάται ότι σχεδόν το 90% του συνόλου των παράνομων εισόδων στην ΕΕ καταγράφεται στην Ελλάδα.⁹ Κατά συνέπεια, οι ελληνικές αρχές καλούνται να εξετάσουν έναν μεγάλο αριθμό αιτήσεων, χωρίς να έχουν την απαραίτητη επάρκεια σε υποδομές και προσωπικό για να αντεπεξέλθουν αποτελεσματικά στη νέα αυτή πραγματικότητα. Παρά το γεγονός της σημαντικής χρηματοδότησης που λαμβάνει η χώρα μέσω των Ευρωπαϊκών Ταμείων Προσφύγων, Εξωτερικών Συνόρων και Επιστροφής, παραμένουν προβλήματα επάρκειας προσωπικού και υποδομής δεδομένων άλλωστε και των συνεχώς αυξημένων μεταναστευτικών ροών. Σύμφωνα με τη FRONTEX, το 2011 τη μείωση των μεταναστευτικών εισροών στη Δυτική Ευρώπη ακολούθησε η αύξηση των μεταναστευτικών εισροών από τα ελληνο-τουρκικά σύνορα. Τον Οκτώβριο του 2011 καταγράφηκαν 9.600 παρανόμως εισερχόμενοι μετανάστες στη Ελλάδα, σημειώνοντας αύξηση 20% σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2010. Αυτό σημαίνει ότι οι αρχές συλλαμβάνουν κατά μέσο όρο 300 παράνομους μετανάστες την ημέρα.¹⁰ Χαρακτηριστικά αναφέρεται, πως μόνο το πρώτο τρίμηνο του 2012, στο τμήμα συνοριακής φύλαξης στην Αλεξανδρούπολη (ελληνο – τουρκικά σύνορα) καταγράφηκαν 2.967 άτομα που εισήλθαν παράνομα στην Ελλάδα μεταξύ των οποίων και αιτούντες άσυλο¹¹ (όταν, για παράδειγμα, συνολικά το 2011, εισήλθαν στη Δανία 3.936 παρανόμως εισερχόμενοι μετανάστες).¹² Καταγράφεται, ακόμα, σημαντική αύξηση του αριθμού των μεταναστών από τις χώρες του Μαγκρέμπ -

⁸ ο.π.

⁹ ΕΜΜΕΔΙΑ (2011) *Μετανάστευσης Επίκαιρα*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τεύχος 1, σελ. 3

¹⁰ Balezdrova, A. (2011) *Frontex: Every day 300 illegal immigrants are registered on the Greek-Turkish border*, GRRReporter, 16.11.2011, διαθέσιμο στο:

http://grrreporter.info/en/frontex_every_day_300_illegal_immigrants_are_registered_greekturkish_border/5460

¹¹ Χατζηπασχάλη Ε. (2012) *Μετανάστες χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα αιτούντες άσυλο- Η εμπειρία από τα τμήματα συνοριακής φύλαξης*, Παρουσίαση στο 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ταξιδιωτικής Ιατρικής, ΚΕΕΛΠΝΟ, διαθέσιμο στο www.geomed.gr/downloads/download.html?id=12

¹² Denmark sees large increase of asylum seekers, διαθέσιμο στο <http://www.unhcr.se/en/media/baltic-and-nordic-headlines/2012/july/27-31-july-2012.html>

Μαρόκο, την Αλγερία και την Τυνησία- που εισέρχονται στην Ευρώπη από τα χερσαία σύνορα ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία και όχι από τα θαλάσσια ισπανικά σύνορα. Από την 1^η Ιανουαρίου 2011 έως την 30^η Οκτωβρίου 2011, 1700 Αλγερινοί, 1000 Μαροκινοί και 300 Τυνησιοί καταγράφηκαν στην Ελλάδα, ενώ οι αριθμοί που καταγράφηκαν στην Ισπανία ήταν αντίστοιχα 900, 200 και 1.¹³ Στη μέγιστη πλειονότητα των υποθέσεων ασύλου, η καταγραφή των στοιχείων των αιτούντων γίνεται κατά δήλωσή τους, καθόσον αυτοί δε φέρουν ή έχουν καταστρέψει οποιοδήποτε ατομικό τους έγγραφο.¹⁴

- ***Για την εξακρίβωση της ταυτότητας του αιτούντα όταν δεν υπάρχει αξιόπιστη τεκμηρίωση χρησιμοποιούνται μέτρα υψηλής έντασης πόρων [resource-intensive].***

Όταν δεν υπάρχει αξιόπιστη τεκμηρίωση για την ταυτότητα του αιτούντος (υποστηρικτικά ή βασικά έγγραφα), οι αρχές έχουν να αντιμετωπίσουν ένα επιπρόσθετο διοικητικό βάρος για την εξακρίβωσή της. Επιπλέον, καθίσταται απαραίτητη η δημιουργία υποδομών για την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων, όπως εργαστήρια για τη διαπίστωση της γνησιότητας των εγγράφων, λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, καθώς και η εκπαίδευση του προσωπικού των αρμόδιων αρχών. Η τεκμηρίωση/ εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία είναι μια διαδικασία που διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης μια αίτησης ασύλου, ιδιαίτερα μέσα από τη συνέντευξη με παρουσία κατάλληλου διερμηνέα, οπότε και εξακριβώνεται η αξιοπιστία του αιτούντος, καθώς και η ακρίβεια των δηλώσεών του.

- ***Τα μέτρα που χρησιμοποιούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας δεν είναι πάντα επιτυχή.***

Επειδή η εξακρίβωση γίνεται μέσω της διερμηνείας κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, ειδικά στις συνοριακές περιοχές τις χώρας, δεν είναι εύκολο να βρεθεί διερμηνέας ώστε να μπορούν να καλυφθούν όλες οι ανάγκες διερμηνείας, ανάλογα με τη γλώσσα που μιλούν οι αιτούντες. Συνεπώς, η έλλειψη κατάλληλης διερμηνείας δυσκολεύει την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων. Σημειώνεται ότι τα τελευταία δύο χρόνια, η κάλυψη των αναγκών της διερμηνείας γίνεται και με τη χρήση εκπαιδευμένων διερμηνέων της ΜΚΟ ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ, είτε με φυσική παρουσία είτε μέσω τηλεδιάσκεψης.

- ***Η λήψη αποφάσεων επί των αιτημάτων διεθνούς προστασίας είναι δύσκολη επειδή τα μέτρα που χρησιμοποιούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας δεν είναι πάντα επιτυχή.***

Όπως προαναφέρθηκε, η βασική μέθοδος εξακρίβωσης της ταυτότητας του αιτούντος είναι η προσωπική συνέντευξη παρουσία κατάλληλου διερμηνέα. Δεν είναι όμως πάντοτε εφικτό να καλύπτονται όλες οι ανάγκες διερμηνείας, ανάλογα με τη γλώσσα

¹³ βλ. υποσημείωση αριθμ. 10.

¹⁴ Παπαδάκη Γιώτη Ο. και Παπαδάκη Ε. (2010) *Η πολιτική διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα*, διαθέσιμο στο http://www.prd.uth.gr/sites/GS_RSAI/CONFERENCE_MAY2011_SITE/PAPERS_MAY2011_PDF_CD/PAPA_DAKI_GIOTI_O_PAPADAKI_E_43.pdf

που μιλούν οι αιτούντες, γεγονός που δυσχεραίνει περαιτέρω τη λήψη αποφάσεων επί των αιτημάτων διεθνούς προστασίας.¹⁵

- **Σημαντικό ποσοστό των αιτούντων διεθνή προστασία, των οποίων το αίτημα έχει απορριφθεί, δεν είναι δυνατόν να επιστραφούν στην χώρα προέλευσής τους επειδή τα μέτρα που ελήφθησαν για την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους δεν είναι πάντα επιτυχή.**

Σχετικά με την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών, των οποίων το αίτημα για διεθνή προστασία απορρίφθηκε, και μόνο στην περίπτωση που δεν κατέχουν ταξιδιωτικά ή άλλα έγγραφα που αποδεικνύουν την ταυτότητά τους, η αναγνώρισή τους γίνεται από τις αρμόδιες προξενικές αρχές του εικαζόμενου τρίτου κράτους στην Ελλάδα. Οι προξενικές αρχές καλούνται να αναγνωρίσουν τον αιτούντα, του οποίου το αίτημα έχει απορριφθεί, ως υπήκόο τους και να του χορηγήσουν ταξιδιωτικά έγγραφα για την πραγματοποίηση της επιστροφής του.¹⁶ Όμως, σε πολλές περιπτώσεις, οι οικείες προξενικές αρχές τρίτων χωρών δεν επιδεικνύουν πρόθεση συνεργασίας ως προς την ταυτοποίηση των εικαζόμενων ως υπηκόων τους, αλλά και ως προς την διαδικασία επιστροφής τους, ακόμα και στις περιπτώσεις που αυτοί ταυτοποιηθούν. Η διαδικασία έκδοσης ταξιδιωτικού εγγράφου από τις προξενικές αρχές χωρών καταγωγής ακολουθείται επίσης από το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης στο πλαίσιο του Προγράμματος Εθελοντικού Επαναπατρισμού, το οποίο υλοποιεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη/Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας και το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) στην Ελλάδα, με συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφής.

- **Άλλοι παράγοντες ειδικά ως προς κάθε κράτος (μέλος)**
 - Πολλοί παρανόμως εισερχόμενοι στην Ελλάδα καταστρέφουν εσκεμμένα τα ταξιδιωτικά τους έγγραφα, κυρίως κατόπιν υπόδειξης των διακινητών.
 - Αρκετοί παρανόμως εισερχόμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών καταχρώνται το δικαίωμα στο άσυλο, αφού δε συντρέχουν λόγοι στις χώρες προέλευσής τους και όμως υποβάλλουν αίτημα διεθνούς προστασίας.
 - Αρκετοί παρανόμως εισερχόμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών αποφεύγουν να καταθέσουν αίτηση ασύλου στην Ελλάδα (παραμένοντας, συνεπώς, παράνομα στη χώρα), ώστε, αν καταφέρουν να ταξιδέψουν σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μην επιστραφούν στην Ελλάδα βάσει του Κανονισμού Δουβλίνο II. Οι αυξημένες ροές αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα είναι δυσανάλογες προς το μέγεθος της χώρας και τις διοικητικές της δυνατότητες.

Εάν όχι, αναφέρατε τους λόγους γιατί το ερώτημα για την εξακρίβωση της ταυτότητας ελλείπει αξιόπιστων τεκμηρίων δεν θεωρείται σοβαρό ζήτημα στο πλαίσιο της διαδικασίας για:

A) Διεθνή προστασία, και

B) αναγκαστική επιστροφή του απορριφθέντος αιτούντα στην (εικαζόμενη)

¹⁵ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

¹⁶ ο.π.

χώρα προέλευσής του

Δεν ισχύει.

1.2 Στατιστικά στοιχεία για την κλίμακα του ζητήματος

Στον βαθμό που είναι δυνατό, παρουσιάστε τα παρακάτω στατιστικά στοιχεία (με την πηγή τους), μαζί με, εάν είναι απαραίτητο, ερμηνευτική σημείωση εάν, για παράδειγμα, τα στοιχεία αυτά είναι μερικά, κατ' εκτίμηση (π.χ. βάσει των διαθέσιμων στατιστικών που διαφέρουν από τα παρακάτω, ή πρωτογενή έρευνα) ή εάν αντικατοπτρίζουν κάποια ιδιαίτερη τάση (π.χ. αλλαγή στην πολιτική, βελτιωμένες μεθόδους εξακρίβωσης της ταυτότητας, αλλαγή στην χώρα προέλευσης των αιτούντων, κλπ). Εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, καταδείξτε τάξη μεγέθους. Όπου είναι δυνατόν, τα στατιστικά στοιχεία της Eurostat θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και να παρουσιάζονται ανά έτος καλύπτοντας την περίοδο από (και) 2007 έως (και) 2011.

	2007	2008	2009	2010	2011	Επιπρόσθετες πληροφορίες (π.χ. πηγή, κενά, αίτια τάσεων, πέντε κύριες εθνικότητες, με αριθμούς για το σύνολο των αιτούντων – βλ. Επίσης παρακάτω Πίνακα)
<u>Συνολικός αριθμός αιτούντων διεθνή προστασία</u>	25113	19884	15928	10273	9311	Πηγή: Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ¹⁷ . Σύμφωνα με στοιχεία της Έπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες το 2010 και το 2011 οι πέντε κύριες εθνικότητες αιτούντων άσυλο ήταν Πακιστανοί, Γεωργιανοί, Μπανγκλαντεσιανοί, Αφγανοί και Κινέζοι. ¹⁸ Παρατηρείται προοδευτική τάση μείωσης του αριθμού των αιτημάτων για διεθνή προστασία. Η τάση αυτή μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι αρκετοί παρανόμως εισερχόμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών αποφεύγουν να καταθέσουν αίτηση ασύλου στην Ελλάδα (παραμένοντας, συνεπώς, παράνομα στη χώρα), ώστε, αν καταφέρουν να ταξιδέψουν σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μην επιστραφούν στην Ελλάδα βάσει του Κανονισμού Δουβλίνο II. Μια ακόμα εξήγηση είναι η λήψη μέτρων για την ανακοπή του

¹⁷ Σύμφωνα με την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, δεν υπάρχουν καταγραφές όσον αφορά στοιχεία που σχετίζονται με τεκμηρίωση ή μη της ταυτότητας των αιτούντων ή με τις επιστροφές/ απελάσεις αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη.

¹⁸ UNHCR (2011) *Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries- Statistical overview of asylum applications lodged in Europe and selected non EU countries*, διαθέσιμο στο <http://www.unhcr.org/4e9beaa19.html>

						μεταναστευτικού ρεύματος από τη θάλασσα από την Αφρική και τη Μέση Ανατολή ¹⁹ και η περιορισμένη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου ²⁰ .
Αριθμός αιτούντων η ταυτότητα των οποίων δεν τεκμηριώθηκε κατά την υποβολή του αιτήματος						
Αριθμός των αιτούντων η ταυτότητα των οποίων εξακριβώθηκε πλήρως ή μερικών κατά τη διαδικασία απονομής ασύλου κι έτσι ήταν δυνατόν για τις αρχές να καταλήξουν σε συγκεκριμένη απόφαση σχετικά με το αίτημα για διεθνή προστασία (π.χ. απονομή, απόρριψη, αναβολή)						
Συνολικός αριθμός θετικών αποφάσεων	215	413	166	165	587	Πηγή: Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. ²¹ Στο συνολικό αριθμό θετικών αποφάσεων για όλα τα έτη περιλαμβάνονται και θετικές αποφάσεις επί παλαιότερων αιτημάτων. Το 2009 υιοθετήθηκε το ΠΔ 81/2009, το οποίο κατήργησε το δεύτερο βαθμό της διαδικασίας εξέτασης των αιτημάτων ασύλου. Το 2008 ίσχυε το ΠΔ 90/2008 που πρόβλεπε ανεξάρτητη και αποφασιστικής αρμοδιότητας Επιτροπή σε δεύτερο βαθμό οπότε όσοι είχαν αδικηθεί σε πρώτο βαθμό δικαιώθηκαν στον δεύτερο. Αυτό εξηγεί τη μείωση των θετικών αποφάσεων τα έτη 2009 και 2010 σε σχέση με το 2008, καθώς και το γεγονός ότι η πλειονότητα των αιτούντων κατάγονταν από χώρες

¹⁹ «Μειώθηκαν οι αιτήσεις για χορήγηση ασύλου», 30 Μαρτίου 2011, διαθέσιμο στο:

²⁰ Δελιθανάση, Μ. (2011) *Αύξηση των ποσοτών χορήγησης Ασύλου*, Καθημερινή, 18.06.2011, διαθέσιμο στο: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_ell_1_18/06/2011_446209

²¹ Σύμφωνα με την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, δεν υπάρχουν καταγραφές όσον αφορά στοιχεία που σχετίζονται με τεκμηρίωση ή μη της ταυτότητας των αιτούντων ή με τις επιστροφές/ απελάσεις αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη.

						όπως το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και η Γεωργία και επικαλούνταν οικονομικούς λόγους. ²² Το γεγονός της αύξησης των θετικών αποφάσεων το 2011 εξηγείται από τη μεταρρύθμιση του εθνικού συστήματος ασύλου από το ελληνικό κράτος και την υιοθέτηση το 2010 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη «Μεταρρύθμιση του Συστήματος Ασύλου και τη Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών» (το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή), που συνέβαλαν στην αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων που είναι αρμόδια να εξετάζουν αιτήματα ασύλου, ειδικά σε 2 ^ο βαθμό.
Συνολικός αριθμός θετικών αποφάσεων για αιτούντες η ταυτότητα των οποίων δεν τεκμηριώθηκε κατά την υποβολή του αιτήματος						
Συνολικός αριθμός θετικών αποφάσεων για αιτούντες η ταυτότητα των οποίων θεωρήθηκε επαρκώς εξακριβωμένη από τις αρχές που έχουν την αρμοδιότητα να αποφασίζουν						
Συνολικός αριθμός αρνητικών αποφάσεων (απορρίψεων)	20684	22188	14190	3353	9175	Πηγή: Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. ²³ Στο συνολικό αριθμό αρνητικών αποφάσεων για όλα τα έτη περιλαμβάνονται και αρνητικές αποφάσεις επί παλαιότερων αιτημάτων. Αυτό εξηγεί το γεγονός ότι οι αρνητικές αποφάσεις το 2008, υπερβαίνουν τον αριθμό των υποβληθέντων αιτημάτων το ίδιο έτος. Η μείωση του αριθμού των

²² βλ. υποσημείωση αριθ. 4.

²³ Σύμφωνα με την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, δεν υπάρχουν καταγραφές όσον αφορά στοιχεία που σχετίζονται με τεκμηρίωση ή μη της ταυτότητας των αιτούντων ή με τις επιστροφές/ απελάσεις αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη.

						αρνητικών αποφάσεων το 2010 οφείλεται στην ευχέρεια εξέτασης των αιτημάτων ασύλου. ²⁴ Η αύξηση του συνολικού αριθμού αρνητικών αποφάσεων το 2011 εξηγείται από την εκκαθάριση του “back-log”, που ξεκίνησε η Ελληνική Κυβέρνηση το 2010 στο πλαίσιο του τριετούς Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη «Μεταρρύθμιση του Συστήματος Ασύλου και τη Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών» (2010-2013) που παρουσιάστηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Αύγουστο 2010 και υλοποιείται σε συνεργασία με αυτή.
Συνολικός αριθμός αρνητικών αποφάσεων για αιτούντες η ταυτότητα των οποίων δεν τεκμηριώθηκε κατά την υποβολή του αιτήματος						
Συνολικός αριθμός αρνητικών αποφάσεων για αιτούντες η ταυτότητα των οποίων δεν θεωρήθηκε επαρκώς εξακριβωμένη από τις αρχές που έχουν την αρμοδιότητα να αποφασίζουν						
Συνολικός αριθμός (αναγκαστικών) ²⁵ επιστροφών που αναλήφθηκαν όλων των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη						
Αριθμός (αναγκαστικών) ²⁶ επιστροφών αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη και η ταυτότητα						

²⁴ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

²⁵ Μολονότι το εύρος αυτής της Εστιασμένης μελέτης (ως προς τις επιστροφές) περιλαμβάνει μόνο την αναγκαστική επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη, αναγνωρίζεται ότι δεν είναι δυνατή στα επίσημα στατιστικά στοιχεία η διαφοροποίηση ανάμεσα στην αναγκαστική και την οικειοθελή επιστροφή. Όπου είναι δυνατόν, καταδείξτε αυτή τη διαφοροποίηση.

²⁶ Οπ.π.

των οποίων έπρεπε να εξακριβωθεί κατά την επιστροφή						
Αριθμός (αναγκαστικών) ²⁷ επιστροφών αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη η επιστροφή των οποίων δεν ήταν δυνατόν να εκτελεσθεί καθώς η ταυτότητά τους δεν θεωρήθηκε επαρκώς εξακριβωμένη από τις αρχές της (εικαζόμενης) χώρας προέλευσης.						

²⁷Οπ.π.

1.3 Σχετική νομοθεσία κρατών (μελών) και ΕΕ

Η διαδικασία που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της ταυτότητας στο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας προβλέπεται σε νομοθεσία;

Εάν ναι, εξειδικεύστε εν συντομία ποια νομοθετήματα, συμπεριλαμβάνοντας τη σύνδεσή τους στο σχετικό κεκτημένο της ΕΕ, ρυθμίζουν τη διαδικασία καθορισμού της ταυτότητας σχετικά με τη διαδικασία διεθνούς προστασίας.

Όπου είναι δυνατόν, να αναφερθείτε στην Εθνική συνεισφορά σας για την Οργάνωση των πολιτικών ασύλου και μετανάστευσης στην ΕΕ, αντί να επαναλάβετε τις ίδιες πληροφορίες εδώ.

Η διαδικασία που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της ταυτότητας στο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας προβλέπεται στο Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ.) 114/10, ΦΕΚ Α 195/22.11.2010: Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας (σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/ΕΚ) το οποίο κατήργησε τις διατάξεις των π.δ. 61/1999, 90/2008, 81/2009 και του άρθρου 5 του π.δ.220/2007, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει (Ν. 3907/2011, Ν. 3938/2011, Ν. 4075/2012, Ν. 4058/2012). Ακόμα, προβλέπεται στο Νόμο Ν.3907/2011 (ΦΕΚ Α-7/26.01.2011) «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις» και στο υπό υιοθέτηση Προεδρικό Διάταγμα «Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου «σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα» (L 326/13.12.2005)²⁸.

Η διαδικασία που θα χρησιμοποιηθεί για να καθοριστεί η ταυτότητα στο πλαίσιο της διαδικασίας για την αναγκαστική επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη ορίζεται στη νομοθεσία;

Εάν ναι, εξειδικεύστε ποια νομοθετήματα, συμπεριλαμβάνοντας τη σύνδεσή τους στο σχετικό κεκτημένο της ΕΕ, ρυθμίζουν τη διαδικασία καθορισμού της ταυτότητας σχετικά με την αναγκαστική επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη.

Όπου είναι δυνατόν, να αναφερθείτε στην Εθνική συνεισφορά σας για την Οργάνωση των πολιτικών ασύλου και μετανάστευσης στην ΕΕ, αντί να επαναλάβετε τις ίδιες πληροφορίες εδώ.

Η διαδικασία που ακολουθείται για την εξακρίβωση της ταυτότητας στο πλαίσιο της διαδικασίας για την αναγκαστική επιστροφή των αιτούντων είναι η ίδια που ακολουθείται για τον καθορισμό της ταυτότητας στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας. Μόνο στην περίπτωση που ο αιτών το αίτημα του οποίου απορρίφθηκε δεν κατέχει ταξιδιωτικά ή άλλα έγγραφα που αποδεικνύουν την ταυτότητά του, η

²⁸ Ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση, δεν έχει ολοκληρωθεί και δεν έχει περάσει από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Διαθέσιμο στο <http://www.opengov.gr/yptp/?p=722>

αναγνώρισή του γίνεται από τις αρμόδιες προξενικές αρχές του εικαζόμενου τρίτου κράτους στην Ελλάδα.

1.4 Το θεσμικό πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο

α) Ποιες εθνικές αρχές είναι αρμόδιες για την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία;

Ο Νόμος Ν.3907/2011²⁹ που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α-7/26.01.2011 προβλέπει την ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και ορίζει την αποστολή και τις αρμοδιότητές της. Η Υπηρεσία Ασύλου υπάγεται απευθείας στον Υπουργό και έχει τοπική αρμοδιότητα που εκτείνεται σε όλη την Επικράτεια. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων η παραλαβή και εξέταση αιτημάτων διεθνούς προστασίας καθώς και η απόφαση επί αυτών σε πρώτο βαθμό. Είναι ακόμα αρμόδια για την ενημέρωση των αιτούντων διεθνή προστασία για τη διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο αυτής. Ακόμα, έχει ως αποστολή την υποστήριξη του σχεδιασμού και της χάραξης της πολιτικής της χώρας όσον αφορά στη χορήγηση ασύλου ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας, καθώς και την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης της πολιτικής αυτής. Επιπρόσθετα, η Υπηρεσία αυτή έχει την αρμοδιότητα να συγκεντρώνει πληροφορίες και να αξιολογεί την οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση που επικρατεί στις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών και να παρακολουθεί διαρκώς τις εξελίξεις στις χώρες αυτές, σε συνεργασία με αρμόδιες για το σκοπό αυτόν, άλλες ελληνικές αρχές ή αρχές της αλλοδαπής, ιδίως στο πλαίσιο σχετικών διεθνών συμφωνιών. Είναι επίσης αρμόδια για τον εφοδιασμό των αιτούντων διεθνή προστασία αλλοδαπών, καθώς και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, με τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία νομιμοποιητικά και ταξιδιωτικά έγγραφα, τη διεκπεραίωση των αιτήσεων οικογενειακής επανένωσης προσφύγων και τη διευκόλυνση των αιτούντων σε ό,τι αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής, σε συνεργασία με άλλους συναρμόδιους φορείς.

Ο Νόμος Ν.3907/2011 προβλέπει ακόμα την ίδρυση Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής. Πρόκειται για αυτοτελή Υπηρεσία που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και έχει τοπική αρμοδιότητα σε όλη την επικράτεια³⁰. Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία, καθώς και τα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής (ΚΕ.Π.Υ.) και τις έκτακτες ή κινητές Μονάδες Πρώτης Υποδοχής που αποτελούν τις Περιφερειακές Υπηρεσίες, οι οποίες υπάγονται στην Κεντρική Υπηρεσία³¹. Τα Κέντρα και οι Μονάδες Πρώτης Υποδοχής διαρθρώνονται σε λειτουργικώς διακριτά κλιμάκια, ανάμεσα στα άλλα, προβλέπεται κλιμάκιο εξακρίβωσης, το οποίο είναι αρμόδιο για την εξακρίβωση της ταυτότητας και των λοιπών στοιχείων των υπηκόων τρίτων χωρών³².

Η λειτουργία των ανωτέρω υπηρεσιών εγκαινιάστηκε την 1^η Μαρτίου 2012. Βρίσκονται όμως σε μεταβατικό στάδιο, έως την πλήρη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Συνεπώς, μέχρι την έναρξη πλήρους επιχειρησιακής λειτουργίας της Υπηρεσίας

²⁹ Νόμος Ν.3907/2011 (ΦΕΚ Α-7/26.01.2011) «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις»

³⁰ ο.π. κεφ. Β', άρθρο 6.

³¹ ο.π. άρθρο 8.

³² ο.π. άρθρο 10.

Ασύλου, αρμόδια για την παραλαβή των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, (ήτοι των αιτήσεων για χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας) και την εξέτασή τους (λήψη συνέντευξης και απόφασης) είναι η Ελληνική Αστυνομία. Στις αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας περιλαμβάνονται ακόμα η εξέταση αιτημάτων για χορήγηση ανθρωπιστικού καθεστώτος του άρθρου 28 του Π.Δ. 114/2010, η εξέταση αιτημάτων οικογενειακής επανένωσης πρόσφυγα και η εξέταση αιτημάτων κατ' εφαρμογή του Κανονισμού «Δουβλίνο II».

Ποιες εθνικές αρχές φέρουν την επιχειρησιακή αρμοδιότητα για την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία οι οποίοι πρέπει να επιστραφούν αναγκαστικά στην (εικαζόμενη) χώρα προέλευσής τους;

Η επιχειρησιακή αρμοδιότητα για την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία οι οποίοι πρέπει να επιστραφούν ανήκει στην Ελληνική Αστυνομία. Η Ελληνική Αστυνομία διαθέτει μια σειρά αρμοδιοτήτων που αφορούν στους αλλοδαπούς, στις οποίες περιλαμβάνονται η εξέταση αιτημάτων ασύλου (η λήψη της συνέντευξης και της απόφασης), η έκδοση και η εκτέλεση αποφάσεων διοικητικής απέλασης, καθώς και η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων απέλασης.³³

Το κράτος (μέλος) σας έχει κεντρικό φορέα αρμοδιοτήτων για ζητήματα σχετικά με τον καθορισμό της ταυτότητας και/ή εξακρίβωση της γνησιότητας των εγγράφων;

Ναι.

Εάν ναι, ποια ζητήματα καλύπτει αυτός ο κεντρικός φορέας;

- ***θέματα σχετικά με τον καθορισμό της ταυτότητας σχετικά με τη διαδικασία απονομής του καθεστώτος διεθνούς προστασίας Ή σχετικά με τη διαδικασία εκτέλεσης της επιστροφής των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη Ή σχετικά και με τις δύο αυτές διαδικασίες.***

- ***θέματα σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας των εγγράφων σχετικά με τη διαδικασία απονομής του καθεστώτος διεθνούς προστασίας Η σχετικά με τη διαδικασία εκτέλεσης της επιστροφής των αιτούντων το αίτημα των οποίων απερρίφθη Ή σχετικά και με τις δύο αυτές διαδικασίες.***

Κεντρική Αρχή είναι η Διεύθυνση Αλλοδαπών του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και στην οποία υπάγεται το Τμήμα Πολιτικού Ασύλου. Η Ελληνική Αστυνομία είναι αρμόδια για την εκτέλεση της επιστροφής των αιτούντων άσυλο των οποίων το αίτημα απερρίφθη. Σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας των εγγράφων στο πλαίσιο της διαδικασίας απονομής του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, αρμόδια είναι η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας που υπάγεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.³⁴

³³ Για τις αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας σε θέματα Αλλοδαπών βλ.

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=3712&Itemid=646&lang

=

³⁴ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

Εάν ναι:

- Έχει αναπτύξει το κέντρο τη δική του βάση δεδομένων/αναφοράς για
 - Γνήσια έγγραφα; Ναι.³⁵
 - Πλαστά έγγραφα; Ναι.³⁶

-Κάνει χρήση της βάσης δεδομένων iFADO (iPRADO)³⁷ για τον έλεγχο πλαστών εγγράφων ταυτότητας; Ναι.³⁸

- Κάνει χρήση του συστήματος EDISON³⁹; Ναι⁴⁰
- Τι περιλαμβάνει;
 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες; Ναι⁴¹
 - Ανάπτυξη μεθόδων; Ναι⁴²
 - Εκπαίδευση αξιωματούχων πρώτης γραμμής; Ναι⁴³
 - Υποστήριξη στις δύσκολες περιπτώσεις; Ναι⁴⁴

- Διαθέτει μονάδα ελέγχου πλαστογραφίας και παραχάραξης εγγράφων; Ναι⁴⁵

Εάν όχι, π.χ. το κράτος (μέλος) σας δεν διαθέτει κεντρικό αρμόδιο φορέα, τι άλλοι θεσμοί/συστήματα υπάρχουν για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών/άλλες μορφές υποστήριξης προς τους αξιωματούχους που είναι υπεύθυνοι για την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία;

Δεν ισχύει.

Οι αξιωματούχοι που είναι αρμόδιοι για τον καθορισμό της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία είναι εξουσιοδοτημένοι για πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων της ΕΕ που τηρούν πληροφορίες για την ταυτότητα πολιτών τρίτων χωρών (π.χ. EURODAC, SIS II, VIS, κλπ);

Ναι. Τα συννοριακά σημεία διέλευσης εξοπλίζονται κατάλληλα για την επιχειρησιακή λειτουργία του νέου συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS), με εξοπλισμό η προμήθεια του οποίου συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο

³⁵ Ο.π.

³⁶ Ο.π.

³⁷ PRADO -Επιγραμμικό δημόσιο μητρώο γνήσιων εγγράφων ταυτότητας και ταξιδιού [Public register of authentic identity and travel documents online]

³⁸ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

³⁹ EDISON Σύστημα Εγγράφων Ταξιδιού

⁴⁰ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

⁴¹ Ο.π.

⁴² Ο.π.

⁴³ Ο.π.

⁴⁴ Ο.π.

⁴⁵ Ο.π.

Εξωτερικών Συνόρων, ενώ παράλληλα διοργανώνονται και οι σχετικές εκπαιδεύσεις του προσωπικού των υπηρεσιών αυτών⁴⁶. Οι αξιωματούχοι που απασχολούνται στο Τμήμα Δακτυλοσκοπίας της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών έχουν πρόσβαση στο σύστημα EURODAC. Στα σημεία εισόδου οι αρμόδιοι αστυνομικοί έχουν πρόσβαση σε εφαρμογές που σχετίζονται με τα καθήκοντά τους, π.χ. συστήματα που χρησιμοποιούνται στα νομοθετημένα σημεία διαβατηριακού ελέγχου.⁴⁷

Εάν όχι, οι αξιωματούχοι που είναι αρμόδιοι για τον καθορισμό της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία είναι εξουσιοδοτημένοι να είναι σε επαφή με αξιωματούχους που έχουν πρόσβαση σ' αυτές τις βάσεις δεδομένων;

Δεν ισχύει.

⁴⁶ EMN (2012) *Ετήσια Έκθεση Πολιτικής 2011- Τελική Έκθεση*, Ελληνική Δημοκρατία- Υπουργείο Εσωτερικών, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, σελ. 50.

⁴⁷ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

Τμήμα 2

Μέθοδοι εξακρίβωσης της ταυτότητας

2.1 Ορισμός και έγγραφα που απαιτούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας

Ποιος ορισμός της ταυτότητας χρησιμοποιείται (εφόσον χρησιμοποιείται) σε σχέση με (α) τους αιτούντες διεθνή προστασία και (β) τη διαδικασία επιστροφής.

Η ελληνική νομοθεσία δεν περιέχει ορισμό της «ταυτότητας» σε σχέση με τους αιτούντες διεθνή προστασία και τη διαδικασία επιστροφής, όπως και στο *κεκτημένο* της ΕΕ δεν περιέχεται τέτοιος ορισμός. Ως ταυτότητα του αιτούντος άσυλο ορίζεται το όνομα, το επίθετο, το πατρώνυμο, το μητρώνυμο, η πλήρης ημερομηνία γέννησής, η φυλή στην οποία ανήκει (εφόσον προέρχεται από χώρα όπου υπάρχουν φυλές) και η μητρική του γλώσσα. Αυτό προκύπτει από την πρακτική.

Τι είδους έγγραφα και άλλες πληροφορίες αποδέχονται οι αρχές στο κράτος (μέλος) σας (ως συνεισφέροντα) για την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία; Για παράδειγμα:

- *Επίσημα έγγραφα ταξιδιού: διαβατήρια, κάρτα ταυτότητας*
- *Άλλα έγγραφα: πιστοποιητικά γέννησης, διαζευκτήρια, άδειες γάμου, πιστοποιητικά τοπικών προσόντων κλπ.*

Όπου είναι δυνατόν, να καταδεικνύετε εάν γίνονται αποδεκτά από τις σχετικές αρχές αντίγραφα και ποιος τύπος εγγράφου θεωρείται από τις εθνικές αρχές βασικό ή υποστηρικτικό έγγραφο. Επίσης, να καταδείξετε τα βασικά ζητήματα που προκύπτουν σχετικά με τον καθορισμό της εγκυρότητας (ή γνησιότητας) των εγγράφων.

Κάθε είδους έγγραφο που τυχόν φέρει ο αιτών διεθνή προστασία γίνεται αποδεκτό από τις αρχές και εξετάζεται η γνησιότητά του. Βασικά έγγραφα για την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία, θεωρούνται τα διαβατήρια ή τα ταξιδιωτικά έγγραφα κάθε είδους (εθνικά διαβατήρια, διπλωματικά διαβατήρια, υπηρεσιακά διαβατήρια, ομαδικά διαβατήρια και υποκατάστατα διαβατηρίων, συμπεριλαμβανομένων των παιδικών διαβατηρίων), οι ταυτότητες κάθε είδους (συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών και των στρατιωτικών ταυτοτήτων). Υποστηρικτικά έγγραφα θεωρούνται τα αντίγραφα των προαναφερόμενων εγγράφων, τα διπλώματα οδήγησης, τα πιστοποιητικά γέννησης, τα διαζευκτήρια ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο στο οποίο αναγράφεται το όνομα και το επίθετο του αιτούντος, το πατρώνυμο και το μητρώνυμό του, η ημερομηνία γέννησής του και ο τόπος γέννησής του.⁴⁸

Ποιο είδος εγγράφου γίνεται αποδεκτό από τις εθνικές αρχές στις (εικαζόμενες) χώρες προέλευσης εάν οι εν λόγω αιτούντες διεθνή προστασία πρέπει να επιστραφούν, επειδή το αίτημά τους απορρίφθηκε, εξάντλησαν ή εγκατέλειψαν τη διαδικασία; Να περιγράψετε τις διαφορές ανάμεσα στα έγγραφα που γίνονται αποδεκτά από τις αρχές των (εικαζομένων) χωρών προέλευσης και τα έγγραφα που

⁴⁸ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

γίνονται αποδεκτά από τις σχετικές αρχές του κράτους (μέλους) σας.

Από τις αρμόδιες αρχές του ελληνικού κράτους γίνονται αποδεκτά όλα τα προαναφερόμενα έγγραφα.⁴⁹ Τα έγγραφα που κάνει δεκτά η Ελλάδα είναι αυτά που ισχύουν στην ελληνική έννομη τάξη, δηλαδή τα έγγραφα που πιστοποιούν ότι η αλλοδαπή Αρχή που τα εξέδωσε είχε πράγματι αρμοδιότητα να τα εκδώσει (φέρουν σφραγίδα Χάγης ή όπου δεν ισχύει, η υπογραφή του εκδώσαντος οργάνου έχει επικυρωθεί από την κατά τόπο αρμόδια προξενική αρχή).

Το θέμα των εγγράφων που γίνονται αποδεκτά από τις αρχές των (εικαζόμενων) χωρών προέλευσης, αφορά στις αλλοδαπές έννομες τάξεις και η απάντηση θα πρέπει να αναζητηθεί στο δίκαιο των κρατών των εικαζόμενων χωρών προέλευσης. Κατά το διεθνές δίκαιο, τα διαβατήρια που φέρουν οι αλλοδαποί πρέπει να αναγνωρίζονται από τις πρεσβείες.

2.2 Μέθοδοι που χρησιμοποιούνται ελλείψει εγγράφων αποδεικτικών της ταυτότητας⁵⁰

Ο στόχος αυτού του τμήματος είναι να διερευνήσει, για τις περιπτώσεις όπου πτυχές των δηλώσεων των αιτούντων σχετικά με την ταυτότητά τους δεν υποστηρίζονται με έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, ποιες μέθοδοι χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές στο κράτος (μέλος) προκειμένου να ελεγχθεί η αξιοπιστία αυτών των δηλώσεων των αιτούντων. Παρακάτω ακολουθεί κατάλογος μεθόδων. Για κάθε μέθοδο που αναφέρεται, καταδείξτε:

(α) εάν χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας και/ή της διαδικασίας για την αναγκαστική επιστροφή αιτούντων που έχουν απορριφθεί, ή έχουν εξαντλήσει ή έχουν εγκαταλείψει τη διαδικασία διεθνούς προστασίας

(β) εάν η μέθοδος είναι υποχρεωτική (δηλ. θεσμοθετείται με νομοθεσία), εάν είναι τμήμα της πάγιας διαδικασίας (δηλ. χρησιμοποιείται στις περισσότερες περιπτώσεις αλλά δεν είναι θεσμοθετημένη με νομοθεσία) ή εάν είναι προαιρετική (δηλ. δεν θεσμοθετείται με νομοθεσία και χρησιμοποιείται μόνο σε μερικές περιπτώσεις). Το σκεπτικό για την επιλογή κάποιων μεθόδων ως υποχρεωτικές ή προαιρετικές ενδεχομένως να συνδέεται με την εθνική νομοθεσία, που περιγράφεται στο Τμήμα 1.2 (στο οποίο τα κράτη (μέλη) μπορούν να αναφερθούν στις απαντήσεις τους).

Οι εθνικές αρχές χρησιμοποιούν:

ι) Ανάλυση γλώσσας για τον καθορισμό πιθανής χώρας και/ή περιοχής καταγωγής;

➤ Αιτούντες διεθνή προστασία:

Ναι, είναι υποχρεωτική. Η ανάλυση γλώσσας γίνεται μέσω της διερμηνείας κατά τη διεξαγωγή της συνέντευξης.

➤ Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

⁴⁹ βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

⁵⁰ ο.π.

Ναι, είναι υποχρεωτική. Η ανάλυση γλώσσας γίνεται μέσω της διερμηνείας κατά τη διεξαγωγή της συνέντευξης.

ii) Προσδιορισμός της ηλικίας προκειμένου να καθοριστεί πιθανή ηλικία

➤ Αιτούντες διεθνή προστασία:

Προαιρετικό, εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αμφιβολίας, όταν η ηλικία ασυνόδευτων ανηλίκων δεν είναι δυνατό να καθοριστεί με βάση τις συνεντεύξεις που διεξάγουν οι αρμόδιες αρχές. Σύμφωνα με το άρθρο 12 του ΠΔ 114/2010⁵¹ (άρθρο 17 της Οδηγίας 2005/85/EK) «οι αρμόδιες αρχές εξέτασης μπορούν να χρησιμοποιούν ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων». Το είδος της εξέτασης που εφαρμόζεται συνήθως είναι η ακτινογραφία κλείδας- καρπού ή η οδοντική ακτινογραφία. Ο προσδιορισμός της ηλικίας είναι σημαντικός δεδομένου ότι η ελληνική νομοθεσία δεν εξαιρεί μεν τους ανήλικους από τα μέτρα κράτησης, αλλά προβλέπει ειδική μέριμνα για αυτούς και μεταφορά τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας το συντομότερο δυνατό. Σύμφωνα με το άρθρο 13 του ΠΔ 114/2010, «οι αρμόδιες αρχές αποφεύγουν την κράτηση των ανήλικων. Ανήλικοι που έχουν χωριστεί από τις οικογένειες τους και ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται μόνο για το απαραίτητο χρόνο έως την ασφαλή παραπομπή τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας ανηλίκων». Από την ελληνική νομοθεσία προβλέπεται ότι οι ανήλικοι πρέπει να κρατούνται χωριστά από τους ενήλικες.

➤ Επιστροφή αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Ισχύει ό,τι και για τους αιτούντες διεθνή προστασία.

iii) Δακτυλικά αποτυπώματα προς σύγκριση με τις εθνικές και τις ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων

Εθνική βάση δεδομένων

➤ Αιτούντες διεθνή προστασία:

Ναι, υποχρεωτικό.

➤ Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Ναι, υποχρεωτικό.

Ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων

➤ Αιτούντες διεθνή προστασία:

Ναι, υποχρεωτικό.

⁵¹ Π.Δ. 114/10, ΦΕΚ Α 195/22.11.2010: Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας (σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/EK) διαθέσιμο στο http://www.et.gr/idoes-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wGYK2xFpSwMnXdtvSoClrL8vnZOzRHI6VJ5M XD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18 kAEhATUkJb0x1LIIdQ163nV9K--td6SIuderlNSJPeUUXHDQifNTITABSG9HUcvOV-KDIK1YyK1X

- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Όχι. Δεν υπάρχει Ευρωπαϊκή Βάση.

iv) Φωτογραφία για σύγκριση με τις εθνικές και ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων

Εθνική βάση δεδομένων

- Αιτούντες διεθνή προστασία:

Αποτελεί μέρος της πάγιας πρακτικής.

- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Αποτελεί μέρος της πάγιας πρακτικής.

Ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων

- Αιτούντες διεθνή προστασία:

Όχι. Δεν υπάρχει Ευρωπαϊκή Βάση.

- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Όχι. Δεν υπάρχει Ευρωπαϊκή Βάση.

v) Σάρωση ίριδας ματιού για σύγκριση αποτελέσματος με τις εθνικές και ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων

Εθνική βάση δεδομένων

- Αιτούντες διεθνή προστασία:

Όχι.

- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Όχι.

Ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων

- Αιτούντες διεθνή προστασία:

Όχι.

- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Όχι.

vi) Ανάλυση DNA

- Αιτούντες διεθνή προστασία:

Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται στις υποθέσεις εφαρμογής του Κανονισμού του Δουβλίνου (Εξερχόμενα αιτήματα) που αφορούν κυρίως σε ασυνόδευτους

ανηλίκους που πρέπει να επανενωθούν με μέλη της οικογένειάς τους. Εάν η οικογένεια του ανηλίκου βρεθεί να ζει σε άλλο κράτος διεξάγεται ανάλυση DNA για να εξακριβωθεί η οικογενειακή σχέση. Μετά τη διαδικασία, ο ανήλικος επιστρέφει στη χώρα διαμονής της οικογένειάς του. Δεν υπάρχει κάποια νομική βάση, ακολουθείται σχετική διοικητική πρακτική σε συνεργασία με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Όχι.

vii) Συνεντεύξεις για τον καθορισμό πιθανής χώρας και/ή περιοχής προέλευσης (ή άλλα στοιχεία ταυτότητας όπως η θρησκεία και η εθνοτική καταγωγή)

- Αιτούντες διεθνή προστασία:
Αποτελεί μέρος της πάγιας πρακτικής.
- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Αποτελεί μέρος της πάγιας πρακτικής.

viii) Άλλες μέθοδοι (περιγράψτε, π.χ. τύπους συνεργασίας με ή επαφές στις τρίτες χώρες), σε σχέση με

- Αιτούντες διεθνή προστασία:
Όχι.
- Επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία το αίτημα των οποίων απερρίφθη:

Ως μέρος της πάγιας πρακτικής για τις περιπτώσεις όπου κρίνεται αναγκαίο, η επικοινωνία με τις προξενικές αρχές της εικαζόμενης χώρας προέλευσης.

Εάν είναι δυνατόν, περιγράψτε εν συντομία το σκεπτικό για τις μεθόδους που καταδεικνύονται παραπάνω ότι χρησιμοποιούνται στο κράτος (μέλος) σας, δηλ. για ποιόν λόγο κάποια μέθοδος χρησιμοποιείται κατά προτίμηση έναντι κάποιας άλλης, εάν υπάρχει ιεράρχηση στις μεθόδους που ακολουθούνται, εάν έχει γίνει μελέτη που να αποδεικνύει τη φερεγγυότητα της μεθόδου.

Καμιά μέθοδος δεν είναι δυνατό να είναι απολύτως φερέγγυα στο σύνολό της. Ακολουθούνται τα συστήματα που προβλέπονται από την νομοθεσία της ΕΕ, προσαρμοζόμενα στις ανάγκες και τις δυνατότητες των ελληνικών αρχών. Η πιο διαδεδομένη μέθοδος είναι εκείνη της προσωπικής συνέντευξης, παρουσία κατάλληλου διερμηνέα και η ανάλυση της γλώσσας που γίνεται μέσω της διερμηνείας κατά τη διεξαγωγή της συνέντευξης.

Τμήμα 3

Διαδικασία λήψης απόφασης

(Εθνική συνεισφορά: 3 σελίδες κατ' ανώτατο όριο)

3.1 Καθεστώς και βαρύτητα διαφορετικών μεθόδων για τον προσδιορισμό της ταυτότητας

Βάσει των πληροφοριών που συνελέγησαν από τα κράτη μέλη όπως περιγράφονται στο Τμήμα 2, πώς λαμβάνεται στη συνέχεια απόφαση για εξακρίβωση, π.χ. υπάρχουν μέθοδοι που δίνουν περισσότερο βάρος στην αξιοπιστία τους απ' ό, τι άλλες, πρέπει να υπάρχει συνέπεια ανάμεσα στα αποτελέσματα από κάποιες απ' τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους; Περιγράψτε εν συντομία εάν τα αποτελέσματα από τις διαφορετικές μεθόδους έχουν διαφορετικό καθεστώς και/ή θα τους δοθεί διαφορετική βαρύτητα, και εάν περιγράφονται σε νομοθεσία, πολιτική ή οδηγίες προς εφαρμογή.

Όπως αναφέρεται στο 2^ο Τμήμα της παρούσας έκθεσης, η κύρια διαδικασία μέσα από την οποία γίνεται εξακρίβωση της ταυτότητας του αιτούντος διεθνή προστασία είναι η προσωπική συνέντευξη που δίνει ο αιτών, όπως ορίζεται στο άρθρο 10 του Προεδρικού Διατάγματος 114/2010⁵² «Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας» το οποίο ενσωματώνει την Οδηγία 2005/85/ΕΚ⁵³. Το αποτέλεσμα της συνέντευξης είναι καθοριστικό για την έκβαση του αιτήματος. Η συνέντευξη διενεργείται με τη συνδρομή διερμηνέα, ικανού να εξασφαλίσει την αναγκαία επικοινωνία, προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να επιβεβαιώσει όσα αναφέρει στην αίτηση του και να δώσει εξηγήσεις, ιδίως σε ό,τι αφορά τα ακριβή στοιχεία της ταυτότητας του, τη μη κατοχή διαβατηρίου ή άλλου επίσημου ταξιδιωτικού εγγράφου, το ακριβές δρομολόγιο που ακολούθησε για να εισέλθει στο ελληνικό έδαφος και τους λόγους που τον ανάγκασαν να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του ή προηγούμενης συνήθους παραμονής του, όταν πρόκειται για ανιθαγενή, ζητώντας προστασία. Η προσωπική συνέντευξη του αιτούντος διενεργείται από βαθμοφόρο αστυνομικό της αρμόδιας αρχής εξέτασης ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτό.⁵⁴ Η συνέντευξη αποτελεί διαδικασία εξακρίβωσης της ταυτότητας μέσω της διερμηνείας. Πρόκειται για ημι-δομημένη συνέντευξη⁵⁵, κατά τη διάρκεια της οποίας μπορεί να είναι παρών δικηγόρος, εφόσον ο αιτών άσυλο το ζητήσει. Στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων, η συνέντευξη γίνεται και παρουσία επιτρόπου, εκπρόσωπου Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης συνήθως⁵⁶, που ορίζεται από τον Εισαγγελέα

⁵² Π.Δ. 114/10, ΦΕΚ Α 195/22.11.2010

⁵³ ΟΔΗΓΙΑ 2005/85/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 1ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα, διαθέσιμο στο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:0034:EL:PDF>

⁵⁴ Σύμφωνα με το Νόμο Ν. 3938/2011 Άρθρο 17 παρ. 2 τη συνέντευξη μπορούν να διενεργήσουν και πολιτικοί υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ που υπηρετούν στις σχετικές υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

⁵⁵ Τίθενται, δηλαδή συγκεκριμένες ερωτήσεις, όμως ο βαθμοφόρος που διενεργεί τη συνέντευξη μπορεί να υποβάλλει και άλλα ερωτήματα προκειμένου να εξακριβώσει την ταυτότητα του αιτούντος, την αξιοπιστία του και τη βασιμότητα του αιτήματός του.

⁵⁶ Βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

Ανηλίκων και, όπου δεν υπάρχει, από τον κατά τόπον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών.⁵⁷

Χρησιμοποιείται δομή ή φάσμα ‘διαβάθμισης’ για την υποδήλωση του βαθμού προσδιορισμού της ταυτότητας (π.χ. από «ατεκμηρίωτη» έως «επαρκώς τεκμηριωμένη» ή «δεκτή λόγω αμφιβολιών» έως «πλήρως τεκμηριωμένη και επαληθευμένη»). Εάν ναι, περιγράψτε το.

Ζητούμενο είναι η εξακρίβωση της αξιοπιστίας του αιτούντος και ο προσδιορισμός της ταυτότητάς του. Δεν υπάρχει φάσμα διαβάθμισης, ωστόσο, η αξιοπιστία του αιτούντος τεκμηριώνεται στην εισήγηση του βαθμοφόρου αστυνομικού της αρμόδιας αρχής εξέτασης που διενεργεί τη συνέντευξη. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι που διεξάγουν τη συνέντευξη συνεκτιμούν τις προσωπικές ή γενικές συνθήκες που αφορούν στην αίτηση. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο αιτών δεν είναι σε θέση ή δεν μπορεί για λόγους που οφείλονται σε μόνιμες καταστάσεις ανεξάρτητες από τη θέλησή του να συμμετάσχει στη συνέντευξη και κατά συνέπεια η προσωπική συνέντευξη δεν καθίσταται αντικειμενικά δυνατή.⁵⁸ Τέτοιες περιπτώσεις είναι επί παραδείγματι περιπτώσεις θυμάτων βασανιστηρίων ή ανηλίκων. Η αδυναμία συμμετοχής στη συνέντευξη πιστοποιείται με σχετική βεβαίωση ιατρού ή ψυχολόγου από δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα. Η παράλειψη προσωπικής συνέντευξης στις περιπτώσεις αυτές δεν επιδρά δυσμενώς στην απόφαση της Αποφαινόμενης Αρχής⁵⁹, αντίθετα, συνεκτιμώνται όλα τα στοιχεία, όπως ο προσδιορισμός της ηλικίας.

Εξετάζεται το ενδεχόμενο μελλοντικών μέτρων για την δημιουργία ή την περαιτέρω επεξεργασία δομής ‘διαβάθμισης’; Εάν ναι, περιγράψτε τα.

Η νέα Υπηρεσία Ασύλου δεν έχει, ακόμα, καμία πρακτική εμπειρία, διότι δεν έχει ακόμα ξεκινήσει την πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία της. Εάν στο μέλλον εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας δομής «διαβάθμισης» είναι κάτι που προς το παρόν δε μπορεί να απαντηθεί.

3.2 Αποφάσεις που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές βάσει των αποτελεσμάτων της εξακρίβωσης της ταυτότητας

3.2.1 Για την εξέταση αιτήματος διεθνούς προστασίας

Ποιες είναι οι πιθανές αποφάσεις που είναι δυνατόν να ληφθούν από τις αρμόδιες αρχές όταν έχει εξακριβωθεί (ακόμη και μερικώς) ή ταυτότητα προκειμένου να διαμορφωθεί η συνολική απόφαση; Για παράδειγμα, το αποτέλεσμα της εξακρίβωσης της ταυτότητας επηρεάζει τη σύσταση «απόδοσης καθεστώτος

⁵⁷ Π.Δ. 220/2007 (ΦΕΚ Α 251/13.11.2007) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (ΕΕΛ 31/6.2.2003)» Άρθρο 19, παρ. 1. Μέχρι το διορισμό επιτρόπου του ανηλίκου, ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ή ο κατά τόπον αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών είναι εκείνος ο οποίος ενεργεί ως προσωρινός επίτροπος.

⁵⁸ Π.Δ. 114/10, ΦΕΚ Α 195/22.11.2010, Άρθρο 10, παρ 2β.

⁵⁹ ο.π. Άρθρο 10, παρ.6

διεθνούς προστασίας», «άρνηση διεθνούς προστασίας», «αναβολής απόφασης»;

Η ταυτότητα δεν είναι προϋπόθεση για να ζητήσει κάποιος άσυλο. Στο μέτρο που η κατοχή έγκυρου εγγράφου ταυτότητας δεν αποτελεί προϋπόθεση για την κατάθεση αιτήματος ασύλου, οι αιτούντες άσυλο έχουν δικαίωμα να ζητούν διεθνή προστασία με απλή δήλωση των στοιχείων της ταυτότητάς τους. Επομένως, τα στοιχεία της ταυτότητας όπως τα θέλει η έρευνα, δεν επηρεάζουν την έκβαση του αιτήματός τους.

Πόσο σημαντικό είναι να εξακριβωθεί η ταυτότητα σχετικά με άλλους παράγοντες που χρησιμοποιούνται στη λήψη της συνολικής απόφασης; Για παράδειγμα, εάν δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί η ταυτότητα, οδηγεί αυτό εκ των πραγμάτων σε απόφαση απόρριψης; Δίδεται βαρύτητα σε άλλους παράγοντες όπως το φύλο, η πιθανολογούμενη χώρα προέλευσης, σε κάποιες περιπτώσεις;

Για τη λήψη της συνολικής, τελικής απόφασης, η εξακρίβωση της ταυτότητας αποτελεί σημαντικό παράγοντα. Ωστόσο, η μη εξακρίβωση της ταυτότητας δεν οδηγεί κατ' ανάγκη σε απόφαση απόρριψης. Κατά τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης ο αιτών καλείται να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του, τους λόγους για τους οποίους δεν μπορεί να επιστρέψει εκεί, καθώς και τους λόγους για τους οποίους θέλει να παραμείνει στην Ελλάδα. Οι ερωτήσεις που υποβάλλονται κατά τη συνέντευξη αφορούν τις συνθήκες που επικρατούν στην (εκτιμώμενη) χώρα καταγωγής, τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν στο παρελθόν ο αιτών άσυλο, μέλη της οικογένειάς του ή πρόσωπα που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση. Αφορούν, ακόμα, τις δυσκολίες που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο αιτών άσυλο στην περίπτωση, που αναγκαστεί να επιστρέψει στην χώρα καταγωγής του και τα αίτια δημιουργίας αυτών των δυσκολιών. Συνεκτιμώνται όλα τα στοιχεία που αποκομίζονται από τη διαδικασία των συνεντεύξεων και αξιολογείται η αξιοπιστία του αιτούντος⁶⁰.

3.2.2 Για την επιστροφή στην χώρα προέλευσης

Ποιες είναι οι πιθανές αποφάσεις που είναι δυνατόν να ληφθούν από τις αρμόδιες αρχές όταν έχει εξακριβωθεί η ταυτότητα (ακόμη και μερικώς) για τη διαμόρφωση της τελικής απόφασης; Για παράδειγμα, το αποτέλεσμα της εξακρίβωσης ταυτότητας επηρεάζει τη σύσταση «αναβολή επιστροφής»;

Σε ό,τι αφορά την επιστροφή στη χώρα προέλευσης, το αποτέλεσμα της εξακρίβωσης ταυτότητας επηρεάζει τη σύσταση «αναβολή επιστροφής». Ειδικότερα, οι ελληνικές αρχές, αφότου έχουν εξακριβώσει (ακόμη και μερικώς) την ταυτότητα του προς επιστροφή προσώπου, έρχονται σε επαφή με τις προξενικές αρχές της χώρας προέλευσης. Από τη στιγμή που επιβεβαιώνεται από τις προξενικές αρχές η ταυτότητα του αιτούντος, ξεκινά η διαδικασία για την επιστροφή του.

Επιπλέον, οι αρμόδιες για την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής Ελληνικές αστυνομικές αρχές μπορούν, με αιτιολογημένη απόφασή τους, να αναβάλουν την απομάκρυνση, για εύλογο χρόνο, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης και ιδίως: α) τη φυσική ή διανοητική κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας και β) τεχνικούς λόγους, όπως είναι η έλλειψη μέσων μεταφοράς ή η έλλειψη

⁶⁰βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

δυνατότητας απομάκρυνσης, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας διαπίστωσης της ταυτότητας⁶¹.

Τα αποτελέσματα της εργασίας για την εξακρίβωση της ταυτότητας κατά τη διαδικασία διεθνούς προστασίας είναι διαθέσιμα για την εργασία προετοιμασίας της αναγκαστικής επιστροφής;

Ναι. Ο φάκελος είναι ένας. Η Υπηρεσία που διαχειρίζεται και τις δύο διαδικασίες είναι μία και για κάθε αιτούντα διεθνή προστασία συγκροτείται ένας φάκελος.⁶²

Εάν ‘ναι’: περιγράψτε τον τύπο των συμπληρωματικών κινήσεων που ενδεχομένως απαιτούνται σε σχέση με τα έγγραφα τεκμηρίωσης της ταυτότητας πριν οι αρχές της χώρας υποδοχής είναι έτοιμες να δεχθούν την επιστροφή.

Μετά την εξακρίβωση της ταυτότητας του αιτούντος διεθνή προστασία, οι ελληνικές αρχές έρχονται σε επαφή με τις προξενικές αρχές του κράτους προέλευσης ώστε να ξεκινήσουν οι εργασίες αναγκαστικής επιστροφής. Οι προξενικές αρχές, κατ'αρχάς καλούνται να αναγνωρίσουν τον απορριφθέντα αιτούντα ως υπήκοό τους και στη συνέχεια ξεκινούν τη διαδικασία για τη χορήγηση ταξιδιωτικού εγγράφου για την επιστροφή του.⁶³

Εάν ‘όχι’: περιγράψτε τον τύπο των κινήσεων που ενδεχομένως απαιτούνται σε σχέση με τα έγγραφα τεκμηρίωσης της ταυτότητας πριν οι αρχές της χώρας υποδοχής είναι έτοιμες να δεχθούν την επιστροφή.

Δεν ισχύει.

⁶¹ Νόμος Ν.3907/2011 (ΦΕΚ Α-7/26.01.2011) «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις», άρθρο 24, παρ. 2 και 3.

⁶² βλ. υποσημείωση αριθμ. 4.

⁶³ ο.π.

Τμήμα 4

Συμπεράσματα

Σε σχέση με τους στόχους της παρούσας Στοχευμένης μελέτης, ποιά συμπεράσματα θα αντλούσατε από τα ευρήματά σας; Ποιά είναι η συνάφεια των ευρημάτων σας για τους αρμόδιους χάραξης πολιτικής σε εθνικό και/ή κοινοτικό επίπεδο;

Οι εξελίξεις που παρατηρήθηκαν την τελευταία εικοσαετία αναφορικά με τη μετανάστευση στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα έντονες. Οι εξελίξεις αυτές άλλαξαν ξεκάθαρα τη θέση της Ελλάδας στο γεωπολιτικό χάρτη, δίνοντάς της μία θέση μεταξύ των χωρών υποδοχής μεταναστών, ενώ ιστορικά υπήρξε χώρα αποστολής μεταναστών. Αυτή η μεταβολή επισείει μία σειρά από θεσμικές και δημογραφικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές μεταβολές, μια από τις οποίες είναι και η εντατικοποίηση των διαδικασιών παροχής άσυλου στους αιτούντες. Ο Κανονισμός Δουβλίνο II, στη σημερινή του μορφή, επιβαρύνει υπέρμετρα και δυσανάλογα τα κράτη μέλη της πρώτης γραμμής, που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, όπως η Ελλάδα. Η μεγάλη και δυσανάλογη πίεση που δέχεται η Ελλάδα και οι λοιπές χώρες πρώτης υποδοχής, καθιστά επιβεβλημένη την διασφάλιση ενός πιο δίκαιου επιμερισμού του βάρους, βασιζόμενου στην αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ.

Στη συντριπτική τους πλειονότητα, οι μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο που εισέρχονται στην Ελλάδα δεν φέρουν νομιμοποιητικά έγγραφα ή αξιόπιστα ατομικά έγγραφα τα οποία πιστοποιούν την ταυτότητά τους. Αυτό καθιστά την εξακρίβωση της ταυτότητας των αιτούντων διεθνή προστασία (περιλαμβανομένων και των αιτούντων το αίτημα των οποίων απερρίφθη) πρόκληση για τις ελληνικές αρχές. Όπως αναφέρεται στα τμήματα της μελέτης, η εξακρίβωση της ταυτότητας για τους αιτούντες άσυλο είναι μέρος της διαδικασίας εξέτασης του αιτήματός τους. Μέσα από την προσωπική συνέντευξη παρουσία κατάλληλου διερμηνέα εξακριβώνεται η αξιοπιστία του αιτούντος και η ακρίβεια των δηλώσεών του. Ωστόσο, δεν είναι πάντα εφικτό να βρεθούν κατάλληλοι διερμηνείς για να καλύψουν όλες τις ανάγκες διερμηνείας που προκύπτουν, ιδιαίτερα στις συνοριακές περιοχές. Σπάνιες, μη διαδεδομένες γλώσσες ή διάλεκτοι που ομιλούνται σε περιορισμένη έκταση, συχνά δεν είναι δυνατό να καλυφθούν από τη διερμηνεία. Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ιδιωτικές εταιρίες στις οποίες μπορούν να αποσταλούν απομαγνητοφωνήσεις αιτούντων άσυλο για την ανάλυση της γλώσσας και τον προσδιορισμό της πιθανής χώρας ή περιοχής καταγωγής⁶⁴. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την τάση των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα να δίνουν ψευδή στοιχεία για την ταυτότητά τους και τις ελλειπείς υποδομές του ελληνικού συστήματος ασύλου αποτελεί εμπόδιο για δίκαιη και αντικειμενική εξέταση των αιτημάτων ασύλου. Ακόμα, η κατάχρηση του δικαιώματος υποβολής αιτήματος ασύλου μεγάλου αριθμού παρανόμως εισερχομένων μεταναστών, προερχόμενων από χώρες, η κατάσταση στις οποίες δε μπορεί να στηρίξει τη χορήγηση ασύλου, δημιουργεί πρόσθετο διοικητικό βάρος για τις αρμόδιες ελληνικές αρχές. Η απαγκίστρωση της διαδικασίας του ασύλου από την

⁶⁴ Language Analysis for the Determination of Origin: χρησιμοποιείται στην Ολλανδία από την Υπηρεσία Μετανάστευσης και την ιδιωτική εταιρία De Taalstudio (www.taalstudio.nl)

Ελληνική Αστυνομία με την ίδρυση της ανεξάρτητης Υπηρεσίας Ασύλου και των Υπηρεσιών Πρώτης Υποδοχής είναι θετική εξέλιξη για την αναδιαμόρφωση του συστήματος ασύλου στην Ελλάδα. Η ίδρυση της Υπηρεσίας Ασύλου αποτελεί προϊόν μακροχρόνιας δράσης και άσκησης πίεσης, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, και τυγχάνει της υποστήριξης της Ε.Ε., στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη «Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών και τη Μεταρρύθμιση του Συστήματος Ασύλου», που κατέθεσε η Ελληνική Κυβέρνηση το καλοκαίρι του 2010 και το οποίο αποτελεί πλέον δέσμευση της χώρας.⁶⁵

Η διεύρυνση της συνεργασίας με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο σε επίπεδο τεχνογνωσίας και εκπαίδευσης, όσο και σε πρακτικό επίπεδο, θα μπορέσει να συμβάλει στη βελτίωση και την ανάπτυξη των μεθόδων εξακρίβωσης της ταυτότητας και να μειώσει την πίεση που δέχονται οι ελληνικές αρχές λόγω του όγκου των μεταναστευτικών εισροών.

⁶⁵ Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες- Γραφείο της Ελλάδας (2012) Συμβολή στο διάλογο για το Μεταναστευτικό και το Άσυλο, διαθέσιμο στο:
http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/News/2012/positions/2012_Migration___Asylum_GR.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Νομοθεσία

1. Νόμος Ν.3907/2011 (ΦΕΚ Α-7/26.01.2011) «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις», διαθέσιμο στο http://www.et.gr/idos-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFYAFdDx4L2G3dtvSoClrL8kY_IxId9bfk8pCCmqt4mgGEHlbmahCJFQEmRQwePEviF8EeCoaT0MAKztT3Sb63xk3Vkl3PiCQ3RL0VYQqjKiogfu8Gq1RKKQmyoZK8o4WQPrg-hHM84HjLSzN9_0w6rhDB46B3Ild9rrYY6DKWNt6g..
2. ΟΔΗΓΙΑ 2005/85/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 1ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα, διαθέσιμο στο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:0034:EL:PDF>
3. Π.Δ. 114/10, ΦΕΚ Α 195/22.11.2010: Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας (σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/ΕΚ), διαθέσιμο στο http://www.et.gr/idos-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wGYK2xFpSwMnXdtvSoClrL8vnZOzRHI6VJ5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKI3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LIdQ163nV9K--td6SIuderlNSJPeUUXHDQifNTITABSG9HUcvOV-KDIK1YyK1X
4. Π.Δ. 220/2007 (ΦΕΚ Α 251/13.11.2007) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (ΕΕΛ 31/6.2.2003)» διαθέσιμο στο: http://www.et.gr/idos-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFNA1ry4K61p3dtvSoClrL8O_j9IGUdzi95MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKI3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LIdQ163nV9K--td6SIuaz26KNOexGWNHrsu7FnG4_OyrlzAoi5u21DSh1kA17
5. Σύμβαση της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων 28.04.1951, διαθέσιμη στο <http://www.unhcr.org/refworld/rsd.html>
6. Σχέδιο Π.Δ. Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου

«σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα» (L326/13.12.2005), διαθέσιμο στο <http://www.opengov.gr/yptp/?p=722>

Βιβλιογραφία

1. Morehouse, C. & Blomfield, M. (2011) *Irregular Migration in Europe*, Transatlantic Council on Migration, Migration Policy Institute, διαθέσιμο στο <http://www.migrationpolicy.org/pubs/TCMirregularmigration.pdf>
2. EMN (2012) *Ετήσια Έκθεση Πολιτικής 2011- Τελική Έκθεση*, Ελληνική Δημοκρατία- Υπουργείο Εσωτερικών, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου.
3. UNHCR (2011) *Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries- Statistical overview of asylum applications lodged in Europe and selected non EU countries*, διαθέσιμο στο <http://www.unhcr.org/4e9beaa19.html>
4. ΕΜΜΕΔΙΑ (2011) *Μετανάστευσης Επίκαιρα*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τεύχος 1
5. Παπαδάκη Γιώτη Ο. και Παπαδάκη Ε. (2010) *Η πολιτική διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα*, διαθέσιμο στο http://www.prd.uth.gr/sites/GS_RSAI/CONFERENCE_MAY2011_SITE/PAPERS_MAY2011_PDF_CD/PAPADAKI_GIOTI_O_PAPADAKI_E_43.pdf
6. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες- Γραφείο της Ελλάδας (2012) *Συμβολή στο διάλογο για το Μεταναστευτικό και το Άσυλο*, διαθέσιμο στο: http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/News/2012/positions/2012_Migration_Asyllum_GR.pdf

Άλλες Πηγές

1. Balezdova, A. (2011) *Frontex: Every day 300 illegal immigrants are registered on the Greek-Turkish border*, GRReporter, 16.11.2011, διαθέσιμο στο: http://grreporter.info/en/frontex_every_day_300_illegal_immigrants_are_registered_greekturkish_border/5460
2. Denmark sees large increase of asylum seekers, διαθέσιμο στο <http://www.unhcr.se/en/media/baltic-and-nordic-headlines/2012/july/27-31-july-2012.html>
3. Αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας σε θέματα Αλλοδαπών β.λ. http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=3712&Itemid=646&lang=

4. Δεληθανάση, Μ. (2011) *Αύξηση των ποσοστών χορήγησης Ασύλου*, Καθημερινή, 18.06.2011, διαθέσιμο στο:
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_ell_1_18/06/2011_446209
5. «Μειώθηκαν οι αιτήσεις για χορήγηση ασύλου», 30 Μαρτίου 2011, διαθέσιμο στο: <http://neoskosmos.com/news/el/node/13477>
6. Χατζηπασχάλη Ε. (2012) *Μετανάστες χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα αιτούντες άσυλο- Η εμπειρία από τα τμήματα συνοριακής φύλαξης*, Παρουσίαση στο 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ταξιδιωτικής Ιατρικής, ΚΕΕΛΠΝΟ, διαθέσιμο στο www.geomed.gr/downloads/download.html?id=12

Η μελέτη εκπονήθηκε από το Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων (Ι.ΔΙ.Σ.) του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Η συγγραφή της μελέτης έγινε από την Αναστασία Παπακωνσταντίνου, υποψήφια Διδάκτορα, κάτοχο μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στις «Σπουδές Μετανάστευσης» από το Πανεπιστήμιο του Sussex, υπό την επίβλεψη του Δρ. Νικολάου Λυμούρη, συντονιστή του Κέντρου Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης του Ι.ΔΙ.Σ. και Research Fellow του Centre for International Studies (CIS), Department of International Relations του London School of Economics (LSE).

Στη συγκέντρωση του υλικού βοήθησαν οι απόφοιτες του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου Παναγιώτα Τσιλιγιάννη και Μιχαέλα Περάκη.